

KYTS 1.2 APA UNDANTU JIVASE - KRISHNA YAJURVEDA TAITTIRIYA SAMHITA PATHA

kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyā-mprathamakāṇḍē dvitīyaḥ praśnaḥ - agniṣṭōmē
krayaḥ

ō-nnamaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ,
śrī gurubhyō namaḥ □ ḥṛīḥ ōm □

āpā undantu jīvasē dīrghāyutvāya varchāsa ōṣadhē trāyāsvainagg svadhītē mainagṃ
higṃsī-rdēvaśrūrētānī pra vāpē svāstyuttārānyaśīyāpō aśmā-nmātarā-śśundhantu
ghṛtēnā nō ghṛtapuvāḥ punantu viśvāmaśma-tpra vāhantu rīpramudābhya-śśuchīrā
pūta ēmī sōmāsya taṇūrāsī taṇuvā-mmē pāhi mahīnā-mpayō-'si varchōdhā āśī varchō-
[varchāḥ, mayī dhēhi vṛtrasyā] 1

mayī dhēhi vṛtrasyā kaṇīnikā-'si chakṣuṣpā āśī chakṣūrmē pāhi chītpatīstvā punātu
vāḥpatīstvā punātu dēvastvā savītā pūnātvachChidrēṇa pavitrēṇa vasō-ssūryāsya
raśmibhīstasyā tē pavitrapatē pavitrēṇa yasmaī ka-mpunē tachChākēyamā vō dēvāsa
īmahē satyādharmaṇō addhvarē yadvō dēvāsa āgurē yajñīyāsō havāmaha indrāgnī
dyāvāpṛthivī āpā ōṣadhī stva-ndīkṣāṇā-madhīpatirasīha mā santā-mpāhi □ 2 □

(varchā - ōṣadhī- raṣṭau chā) (a. 1)

ākūtyai prayujē-'gnayē svāhā mēdhāyai manāsē 'gnayē svāhā dīkṣāyai tapāsē-'gnayē
svāhā sarāsvatyai pūṣṇē-'gnayē svāhā-'pō dēvī-rbṛhatī-rviśvasambhuvō dyāvāpṛthivī
urvāntarīkṣa-mbṛhaśpatīrnō ḥaviṣā vṛdhātu svāhā viśvē dēvasyā nēturmartō vṛṇīta
śakhyam viśvē rāya īśuddhyasi dyumnam vṛṇīta puṣyasē svāhārkhsāmayō-śśīlpē
sthastē vāmā rābhē tē mā- [tē mā, pātāmā-'sya] 3

pātāmā-'sya yajñasyōdṛchā īmā-ndhiyaḥ śīkṣāmāṇasya dēva kratu-ndakṣam varuṇa
sagṃ śīśādhi yayā-'tī viśvā durītā tarēma sutarmāṇamadhi nāvagṃ
ruhēmōrgāsyaṅgirasyūrṇāmrādā ūrjā-mmē yachCha pāhi mā mā mā higṃsī-rviṣṇō-
śśarmāsī śarmā yajāmānasya śarmā mē yachCha nakṣātrāṇā-mmā-'tikāśā-
tpāhīndrāsya yōnīrasi- [yōnīrasi, mā mā higṃsīh] 4

mā mā higṃsīh kṛṣyāi tvā susāsyāyai supippalābhya-stvausādhībhya-ssūpāsthā dēvō
vanāspatīrūrdhvō mā pāhyōdṛchā-ssvāhā yajña-mmanāsā svāhā dyāvāpṛthivībhyāg
svāhōrō-ṛantārīkṣā-thsvāhā yajñam vātādā rābhē □ 5 □

(mā - yōnirasi - triḡṡachā) (a. 2)

daivī-ndhiyā-mmanāmahē sumṛḍīkā-mābhiṡṡāyē varchōdhāṡ yajñavāhasaḡṡ supārā
nō asa-dvaśē □ yē dēvā manōjātā manōyujā-ssudakṡā dakṡāpitārāstē naḡ pāntu tē
nō-‘vantu tēbhyō namāstēbhya-ssvāhā-‘gnē tvagṡ su jāḡṡhi vāyagṡ su māndiṡmahī
gōpāya nā-ssvāstayē pṛabudhē naḡ punārdadaḡ □ tvamāgnē vratapā āsi dēva ā
martyēṡvā □ tvam- [tvam, yajñēṡvīdyāḡ □] 6

yajñēṡvīdyāḡ □ viśvē dēvā ābhi māmā-‘vāvṛtra-npūṡā ṡanyā sōmō rādhāsā dēva-
ssāvītā vasōrvasudāvā rāsvēyā-thsōmā ”bhūyō bhara mā pṛṡa-npūrtyā vi rādhi mā-
‘hamāyūṡā chāndramāṡi mama bhōḡāya bhava vāstrāmaṡi mama bhōḡāya bhavōsrā-
‘ṡi mama bhōḡāya bhava hayō-‘ṡi mama bhōḡāya bhava- [bhōḡāya bhava, Chāḡō-‘ṡi
mama] 7

Chāḡō-‘ṡi mama bhōḡāya bhava mēṡō-‘ṡi mama bhōḡāya bhava vāyavē tvā varūṡāya
tvā nir-ṡtyai tvā ruḍrāyā tvā dēvīrāpō apā-nnapādyā ūrmir-hāviṡyā indriyāvā-
nmaḍintāmaṡtaṡ vō mā-‘vā kramiṡamachChinna-ntantū-mprṡthivyā anū gēṡa-
mbhādrāḍabhi śrēyaḡ pṛēhi bṛḡaspatīḡ puraētā tē āstvathēmavā ṡyā varā ā pṛṡthivyā
ārē śatrūn kṛṡuhī sarvāvīrā ēdamāganma dēvayajāna-mprṡthivyā viśvē dēvā
yadajūṡanta pūrvā ṛkṡsāmābhyaṡ yajūṡā ṡantarāntō rāyaspōṡēṡa ṡamiṡā māḍēma □
8 □

(ā tvagṡ-hayō-‘ṡi mama bhōḡāya bhava-ṡyā-pañchāvigṡṡatiścha) (a. 3)

īya-ntē śukra taṡnūrīdaṡ varchāstayā sa-mbhāva bhrājā-ṡgachChā jūrāsi dhṛtā manāṡā
juṡṡā viṡṡāvē tasyāstē ṡatyasāvasaḡ prasavē vāchō yaṡtramāṡīya svāhā
śukramāṡyamṛtāmaṡi vaiśvadēvagṡ havi-ssūryāṡyā chakṡurā -‘rūhamāgnē rakṡṡaḡ
kaṡnīnikāṡ yadētāṡēbhīrīyāṡē bhrājāmānō vipāṡchitā chidāsi maṡnā-‘ṡi dhīrāṡi dakṡiṡā-
[dakṡiṡā, āṡi yajñīyā-‘ṡi] 9

-‘ṡi yajñīyā-‘ṡi kṡātriyā ‘ṡyadīti-rasyubhayatāśśīrṡṡī sā ṡa-ssuprāchī supṛātīchī sa-
mbhāva mītrastvā paḍi bāddhnātu pūṡā-‘ddhvānaḡ pātvinḍrāyā-ddhyākṡāyānū tvā
mātā mānyatāmanū pītā-‘nu bhrātā saḡarbhyō-‘nu sakhā sayūṡhya-ssā dēvi
dēvamachChēhīndrāya sōmagṡ ruḍrastvā ”vārtayatu mītrasyā paṡhā svāṡti
sōmāṡakhā punārēhi ṡaha ṛayyā □ 10 □

(dakṡiṡā-sōmāṡakhā, pañchā cha) (a. 4)

vasvyāsi ruḍrā-‘ṡyadīti-rasyādītyā-‘ṡi śukrā-‘ṡi chāndrā-‘ṡi bṛḡaspatīṡtvā ṡumṡē
rāṡvatu ruḍrō vasūbhīrā chīkētu pṛṡthivyāṡtvā mūrḍhannā jīgharmi dēvayajāna īḍāyāḡ
paḍē ḡṡtavātī svāhā parīlikhitāḡ rakṡaḡ parīlikhitā arātaya īdamāḡaḡ rakṡāsō
ḡrīvā apī kṛṡtāmī yō-‘smā-ndvēṡṡi ya-ṡchā vāya-ndviṡma īdamāṡya ḡrīvā [ḡrīvāḡ, apī
kṛṡtāmyāṡmē] 11

apī kṛntāmyasmē rāyastvē rāyastōtē rāya-ssa-ndēvi dēvyōrvaśyā paśyasva tvaṣṭimatī
tē sapēya surētā rētō dadhānā vīraṃ vidēya tavā sandṛśī mā-‘hagṃrāyaspōṣēṇa vi
yōṣam □ 12 □

(aśya grīvā-ēkāṇna trīgṃśachā) (a. 5)

agṃśunā tē agṃśuḥ pṛchyatā-mparūṣā parū-rgandhastē kāmāmatu madāya rasō
achyūtō ‘mātyō-‘si śukrastē grahō-‘bhi tya-ndēvagṃ sāvītārāmūṇyōḥ
kaṃvikrātumarchāmi satyasāvasagṃ ratnadhāmābhi priya-mmaṭimūrdhvā
yasyāmaṭirbhā adidyuta-thsavīmaṇi hirāṇyapāṇiramimīta sukratuḥ kṛpā suvāḥ □
prajābhyaśtvā prāṇāyā tvā vyānāyā tvā prajāstvamanu prāṇiḥi prajāstvāmanu
prāṇāntu □ 13 □

(anū-sapta chā) (a. 6)

sōmā-ntē krīṇāmyūrjāsvanta-mpayāsvantaṃ vīryāvantamabhi-māṭiṣāhagṃ śukra-ntē
śukrēṇa krīṇāmi chandra-ñchandrēṇāmṛtāmṛtēna samyattē gōraśmē chandrāṇi
tapāsastanūrasi prajāpātē-rvarṇastasyāstē sahasrapōṣa-mpuśyāntyāścharāmēṇa
paśunā krīṇāmyasmē tē bandhūmayi tē rāyā-śśrayantāmaśmē jyōti-ssōmavikrayiṇi
tamō mītrō na ēhi sumītradhā indrāsyōru mā viśa dakṣiṇa-muśannuśantagḡ syōna-
ssyōnagg svāṇa bhrājānghārē bambhārē hasta suhāsta kṛśānavētē vā-ssōma
krayāṇāstā-nrākṣaddhva-mmā vō dabhann □ 14 □

(uruṃ-dvāvigṃśatiścha) (a. 7)

udāyūṣā svāyūṣōdōśadhīnāgṃ rasēnō-tparjanyāśya śuśmēṇōdāsthāmāmṛtāgṃ anū □
urvāntarīkṣamanvijhyadītyā-ssadō-‘syadītyā-ssada ā sīdāstābhna-ddyāmṛṣabhō
antarīkṣamamimīta varīmāṇa-mpṛthivyā ā-‘sīda-dviśvā bhuvānāni samrā-dviśvēttāni
varūṇasya vratāni vanēṣu vyāntarīkṣa-ntatāna vāṇamarvāthsu payō aghniyāsū hr̥thsu-
[ ] □ 15 □

kratuṃ varūṇō vikṣvāgni-ndīvi sūryāmadadhā-thsōmamadrāvudūtya-ñjātavēdasa-
ndēvaṃ vāhanti kētavāḥ □ dṛśē viśvāya sūryām □ usrāvētā-ndhūrśāhāvanaśrū
avīraṇau brahmachōdānu varūṇasya skambhānamasi varūṇasya
skambhāsarjānamasi pratyāstō varūṇasya pāśāḥ □ 16 □

(hr̥thsu-pañchātrīgṃśachā) (a. 8)

pra chyāvasva bhuvāspatē viśvānyābhi dhāmāni mā tvā pariparī vidānmā tvā
paripanthinō vidānmā tvā vṛkā aghāyavō mā gāndharvō viśvāvāsura dāghachChyēnō
bhūtvā parā patā yajāmānasya nō gr̥hē dēvai-ssagḡskṛtaṃ yajāmānasya
svastyayānyasyapi panthāmagasmahi svastiḡā-mānēhasaṃ yēna viśvāḥ pari dviśō
vṛṇakti vīdatē vasu namō mītrasya varūṇasya chakṣāsē mahō dēvāya tadṛtagṃ
sāparyata dūrēdṛśē dēvajātāya kētavē dīvaspūtrāya sūryāya śagṃsatā varūṇasya
skambhānamasi varūṇasya skambhāsarjāna-māsyunmūktō varūṇasya pāśāḥ □ 17 □

(mītrasya-trayōvigṃśatiścha) (a. 9)

agnē-rāṭiṭhyamāsi viṣṇāvē tvā sōmāsyā-”ṭiṭhyamāsi viṣṇāvē tvā-’tīthērāṭiṭhyamāsi
viṣṇāvē tvā-’gnayē tvā rāyaspōṣadāvnne viṣṇāvē tvā śyēnāyā tvā sōmaḥṛtē viṣṇāvē
tvā yā tē dhāmāni haṁṣā yajānti tā tē viśvā pariḥhūrastu yajña-ṅgāyāsphānāḥ
prātarāna-ssuvīrō-’vīrahā prachārā sōma duryānadityā-ssadō-’syadityā-ssada ā- [sada
ā, sīda varuṇō-’si] □ 18 □

sīda varuṇō-’si dhṛtavratō vāruṇamāsi śaṁyō-rdēvānāgṁ śakhyānmā dēvānā-mapasā-
śChithsmaḥyāpatayē tvā grṇhāmi parīpatayē tvā grṇhāmi tanūnaptrē tvā grṇhāmi
śākvārāyā tvā grṇhāmi śakmanṇōjīsthāya tvā grṇhāmya-nādhṛṣṭamasya-nādhṛṣya-
ndēvānāmōjō- ’bhiṣastipā ānabhiśastē-’nyamanū mē dīkṣā-ndīkṣāpāti-rmanyatāmanu
tapastapāspatīrañjāsā satyamupā gēṣagṁ suvitē mā dhāḥ □ 19 □

(ā-mai-kā-ñcha) (a. 10)

agṁśuragṁśustē dēva sōmā-”pyāyatā-mindrāyaikadhanavidā ā tubhyamindrāḥ
pyāyatāmā tvamindrāya pyāyāsvā-”pyāyaya sakhīm-thsanyā mēdhayā svasti tē dēva
sōma sutyāmāśīyēṣṭā rāyaḥ prēṣe bhagāyartamītavādibhyō namō divē namāḥ
pṛthivyā agnē vratapatē tvam vratānām vratapātirasī yā mamā taṇūrēṣā sā tvayī
[tvayī, yā tavā] □ 20 □

yā tavā taṇūrīyagṁ sā mayī saha naū vratapatē vratīnō-rvratāni yā tē agnē rudrīyā
taṇūstayā naḥ pāhi tasyāstē svāhā yā tē agnē-’yāśayā rājāśayā hārāśayā
taṇūrvarṣiṣṭhā gahvarēṣṭhō-’graṁ vachō apāvadhī-ntvēṣaṁ vachō apāvadhīg svāhā □
21 □

(tvayi-chatvārīgṁśachchā) (a. 11)

vīttāyānī mē-’si tīktāyānī mē-’syavātānmā nāthītamavātānmā vyathītam
vīdēragṇirabhō nāmāgnē āngirō yō-’syā-mpṛthivyāmasyāyūṣā nāmnēhi yattē-
’nādhṛṣṭa-annāmā yajñīya-ntēna tvā-”dadhē-’gnē āngirō yō dvītiyāsyā-ntṛtiyāsyā-
mpṛthivyā-masyāyūṣā nāmnēhi yattē-’nādhṛṣṭa-annāmā- [ ] 22

yajñīya-ntēna tvā-”dadhē śīgṁhīrāsī mahīṣīrāsyuru prāthasvōru tē yajñapātīḥ
prathatā-ndhruvā-’si dēvēbhyā-śśundhasva dēvēbhyā-śśumbhasvēndraghōṣastvā
vasūbhiḥ purastā-tpātu manōjavāstvā pīṭrbhi-rdakṣiṇataḥ pātu prachētāstvā rudraiḥ
paśchā-tpātu vīśvakārmā tvā-”dītyairūtaraṭaḥ pātu śīgṁhīrāsī sapatnasāhī svāhā
śīgṁhīrāsī suprajāvani-ssvāhā śīgṁhī- [śīgṁhīḥ, aṣī rāyaspōṣavani-ssvāhā] 23

rāsī rāyaspōṣavani-ssvāhā śīgṁhīrāsyādityavani-ssvāhā śīgṁhīrāsyā vāha
dēvāndēvayātē yajāmānāyā svāhā bhūtēbhyāstvā vīśvāyūrasī pṛthivī-ndṛgṁha
dhruvākṣidāsyāntarīkṣa-ndṛgṁhāchyutākṣidāsī divā-ndṛgṁhāgnē-rbhasmāsyāgnēḥ
purīṣamasi □ 24 □

(nāmā-suprajāvani-ssvāhā śīgṁsīḥ; pañchātrīgṁśachchā) (a. 12)

yuñjatē maná ūta yuñjatē dhiyō viprā viprásya bṛhatō vipāśchitāḥ □ vi hōtrā dadhē
vayunāvidēka inmahī dēvasyā savituh pariṣṭutih □ suvāgdēva duryāgṃ ā vāda
dēvaśrutaú dēvēṣvā ghōṣēthāmā nō vīrō jāyatā-nkarmaṇyō yagṃ sarvē-’nu jīvāma yō
bāhūnāmasādvaśī □ idam viṣṇu-rvichākramē trēdhā ni dādhe paḍam □
samūḍhamasya [samūḍhamasya, pāgṃsura] 25

pāgṃsura irāvatī dhēnumatī hi bhūtagṃ sūyavaśinī manāvē yaśasyē □ vyāskabhñā-
drōdāsī viṣṇūrētē dādharā pṛthivīmābhitō mayūkhāiḥ □ prāchī prētāmadhvāra-
nkaḷpayāntī ūrdhvaṃ yajña-nnāyata-mā jīhvaratāmatrá ramēthāṃ varṣmā-npṛthivyā
divō vā viṣṇavūta vā pṛthivyā mahō vā viṣṇavūta vā-’ntarīkṣāddhastāú pṛṇasva
bahubhī-rvasavyairā pra yāchChā [pra yāchCha, dakṣiṇādōta] 26

dakṣiṇādōta savyāt □ viṣṇōrnukāṃ vīryāṇi pra vōcham yaḥ pāṛthivāni vimamē
rajāgṃsi yō askābhāyaduttāragṃ sadhasthāṃ vichakramāṇa strēdhōrūgāyō viṣṇō
raṛātāmasi viṣṇōḥ pṛṣṭhamāsi viṣṇō-śśāpṛē sthō viṣṇō-ssyūrāsi viṣṇō-rdhruvamāsi
vaiṣṇavamāsi viṣṇāvē tvā □ 27 □

(aṣya-yāchChaikāna chātvarīgṃśachchā) (a. 13)

kṛṇuṣva pājaḥ prasītinna pṛthvīm yāhi rājēvāmāvāgṃ ibhēna □ tṛṣvīmanu prasītim-
drūṇānō-’stā-’si viddhyā rakṣasā stapīṣṭhaiḥ □ tavā bhramāsā āsuyā pāntātyanu
spṛśa-dhṛṣatā sōśūchānaḥ □ tapūgṣyagnē juhvā pataṅgānasānditō viṣṇā viṣvāgulkāḥ
□ pratīspaśō viṣṇā-tūrṇitamō bhavā pāyurvīśō aṣyā adābdhah □ yō nō dūrē
aḡhaśagṃsō [aḡhaśagṃsaḥ, yō antyagnē] 28

yō antyagnē mākiṣṭē vyathirā dādharāṣīt □ udāgnē tiṣṭhā pratyā ”tānuṣva nyāmitrāgṃ
ōṣatā-ttigmahētē □ yō nō arātigṃ samidhāna chākṛē nīchā ta-ndhākṣyatāsa-nna
śuśkāṃ □ ūrdhvō bhāvā pratīviddhyā-’ddhyāsmadāviṣkṛṇuṣva daivyānyagnē □
avāsthirā tānuhi yātujūnā-ñjāmimajāmiṃ pramṇīṇi śatrūn □ sa tē [sa tē, jānāti
sumatiṃ] 29

jānāti sumatiṃ yāviṣṭhaya īvatē brahmāṇē gātumairāt □ viśvānyasmai sūdināni rāyō
dyumnānyaryō vidurō abhi dyaūt □ sēdāgnē astu sūbhagā-ssudānu-ryastvā nityēna
haviṣāya ukthaiḥ □ pipṛṣati sva āyūsi durōṇē viśvēdāsmāi sūdinā sā-’sādīṣṭiḥ □
archāmi tē sumati-ṅghōṣyārvākh-santē vā vā tā jaratā- [vā vā tā jaratām, iyaṅgīḥ] 30

mīyaṅgīḥ □ svaśvāstvā surathā marjayēmāsmē kṣatrāṇi dhārayēranu dyūn □ iha tvā
bhūryā chārē dupātma-ndōṣāvasta-rdīdivāgṃsamanu dyūn □ krīḍāntastvā sūmanāsa-
ssapēmābhi dyumnā tāsthivāgṃsō jānānām □ yastvā-svaśvā-ssuhiraṇyō āgna upayāti
vasumatā rathēna □ tasyā trātā-bhāvasi tasyā sakhā yastā ātithyamānuṣag jujōṣat □
mahō rūjāmi - [ ] 31

bandhutā vachōbhīstanmā pīturgōtāmāda-nvīyāya □ tvannō aśya vachāsa-śchikiddhī
hōtāryaviṣṭha sukratō damūnāḥ □ asvāpnaja stāraṇāya-ssuśēvā atāndrāsō-‘vrkā
aśrāmiṣṭhāḥ □ tē pāyavā-ssāddhriyāñchō niṣadyā-‘gnē tavānaḥ pāntvamūra □ yē
pāyavō māmatēya-ntē agnē paśyāntō āndha-ndūritādarākṣann □ rāraṣṭātān-thsukṛtō
viśvavēdā diphsāntā idripavō nā há [nā há, dēbhuh] 32

dēbhuh □ tvayā vāyagṃ sādhanāyā-stvōtā-stavaḥ prañītyaśyāmaḥ vājāḥ □ ubhā śagṃsā
sūdaya satyatātē-‘nuṣṭhuyā kṛṇuhyahrayāṇa □ ayā tē agnē samidhā vidhēma
pratīstōmagṃ śāsyamāna-ñgrbhāya □ dahāśasō rakṣasāḥ pāhyāsmā-ndruḥō niḍō
mītramahō avādyāt □ rakṣōhanaṃ ~ṃvājinaṃmājīgharmi mītra-mprathīṣṭha-mupāyāmi
śarmā □ śiśānō agniḥ kratūbhī-ssamīddhāssanō divā [divā, sarīṣaḥ pātu naktām] 33

sarīṣaḥ pātu naktām □ vijyōtiśā br̥ḥatā bhātyagni-rāvi-rviśvāni kṛṇutē mahītvā □
prādēvī-rmāyā-ssāhatē-durēvā-śiśīṣītē śr̥ngē rakṣāsē vīnikṣē □ ūta svānāsō
dīviśāntvagnē stīgmāyūdhā rakṣāsē hantavā ú □ madē chidasyaḥ prarūjantī bhāmā na
vārantē paribādhō adēvīḥ □ 34 □

(aḡhaśagṃsaḥ-sa tē-jaratāgṃ-rujāmi-ha -divai - káchatvārigṃśachcha) (a. 14)

(āpā unda, ntvākūtyai, daivī, miyantē, vasvyāsyagṃ śunā tē, sōmānta, udāyúṣā, pra
chyāvasvā, ‘gnē rātīthya, -magṃśuragṃ śu, rvīttāyānī mē-‘si, yuñchatē, kṛṇuṣva pāja,
śchatúrdaśa □)

(āpō-vasvyāsi yā tavē-yañgī-śchatústrigṃśat □)

(āpā undan, tvadēvīḥ)

□ harīḥ ōm □

□ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyā-mprathamakāṇḍē dvitīyaḥ praśna-ssamāptaḥ
□